

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1963/63

Karar No.:1963/128

Karar tarihi:30/5/1963

Resmi Gazete tarih/sayı:16.7.1963/11455

Davacı : Adalet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Gurupu.

Dâvanın konusu : Dâvacı Anayasa Mahkemesinin 1963/63 Esas numarasına 21/2/1963 gününde kaydedilen dilekçesinde Islahı hayvanat hakkındaki 904 sayılı Kanunun 5883 sayılı kanunla değişik 35 inci maddesine bazı hükümler eklenmesine dair 7454 sayılı kanunun 1 inci maddesinin, son fıkrasında yazılı "İlmî Heyetin kararları icaplarına göre tesis edilen muamele ve kararlar aleyhine hiçbir idarî ve adlî kaza merciine başvurulamaz" hükmünün, Anayasa'nın 31 inci ve 114 üncü maddelerine aykırı olduğu ileri sürerek, iptaline karar verilmesini istemiştir.

İnceleme : Anayasa Mahkemesi içtüzüğü'nün 15 inci maddesi uyarınca 4/3/1963 gününde yapılan ilk incelemede Adalet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupu adına imzaları bulunan Cahit Okurer'in Cumhuriyet Senatosu Başkanı ve Ali Naili Erdem'in de Millet Meclisi Grup Başkan Vekili olduklarını belirten belgelerin, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki 22/4/1962 günlü ve 44 sayılı kanunun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, verilmediği görüldüğünden bu belgelerin 15 gün içinde gönderilmesi için tebligat yapılmasına oybirliğiyle ve bu eksiklik dışında başvurma'nın Anayasa'nın 149 uncu ve sözü geçen kanunun 25 inci ve 26 ncı maddelerine uygun olduğuna üyelerden Rifat Gökso, 1. Hakkı Ülkmen, Fazıl Uluocak ve Ekrem Tüzemen'in dilekçenin yeterli gerekçeyi kapsamadığı yolundaki muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile karar verilmiş yapılan tebligat üzerine istenen belgelerin süresi içinde mahkemeye sunulduğu anlaşılınca 12/4/1962 günlü toplantı işin esasının incelenmesi kararlaştırılmıştır. Bundan sonra, düzenlenen rapor, 7454 sayılı kanun ile gerekçesi, Tarım komisyonu mazbatası, Meclis görüşmelerine ilişkin tutanak, Anayasanın konu ile ilgili hükümleri, Temsilciler Meclisi Anayasa komisyonu raporu ile görüşme tutanakları okunarak gereği görüşülüp düşünüldü ;

904 sayılı Islahı Hayvanat Kanununun 5883 sayılı kanunla muaddel 35 inci maddesine bazı hükümler eklenmesine dair 7454 sayılı kanunun 1 inci maddesi aşağıya alınmıştır.

"Madde 1- 904 sayılı Islâhı Hayvanat Kanununun 5883 sayılı kanunla muaddel 35 inci maddesine aşağıdaki hükümler eklenmiştir.

Yukarıdaki hükümlere göre muayeneleri yapılarak saf kan oldukları neticesine varılmış atların lüzumu halinde, tekrar ayrı bir mütehassıs heyete muayene ettirilmeleri caizdir. Bu takdirde yukarıdaki fıkralar hükümleri aynen tatbik olunur.

Mütehassıs heyetlerin Ziraat Vekâletinin tasdiki ile kesinleşen kararları aleyhine bu karardan hakları muhtel olan diğer yarış atı sahiplerinin de itiraza salâhiyetleri vardır.

İlmî heyetin kararları icaplarına göre tesis edilen muamele ve kararlar aleyhine hiç bir adlî ve idari kaza merciine bâşvurulamaz."

Dâvada bu maddenin tümünün, son fıkrasındaki hüküm dolayısıyla İptali istenilmiş bulunmaktadır.

Anayasanın 31 inci maddesinde, herkesin meşru bütün vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri Önünde davacı ve dâvâlı olarak iddia ve savunma hakkına sahip olduğu ve hiçbir mahkemenin görev ve yetkisi içindeki dâvaya bakmaktan kaçınmayacağı, 114 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında da, idarenin hiçbir eylem ve işleminin hiç bir halde yargı mercilerinin denetimi dışında bırakılmayacağı yazılı bulunmaktadır.

İptali istenilen maddenin, bu hükümlerin kapsamına giren kısmı son fıkrasıdır.

Bu fıkrada sözü geçen ilmî heyet idarî bir merci olduğu gibi, ilgililerin itirazı üzerine bu heyetin verdiği kararlar da idari bir işlem niteliğinde olup, bu fıkra hükmüyle ilmî heyetin kararlarına karşı yargı mercilerine başvurma yolu kapatılmış olduğundan iptal isteminin, Anayasanın 114 üncü maddesi yönünden incelenmesi gerekir.

Temsilciler Meclisi Anayasa Komisyonu raporunun Genel Gerekçe kısmının "İktidarın yapısı" başlıklı üçüncü bölümünün yargı bahsinde "Hukuk Devletinin Temel Unsuru, bütün Devlet faaliyetlerinin Hukuk Kurallarına uygun olmasıdır. Bu uygunluğu sağlayacak makamlar yargı organlarıdır. Anayasa bütün Devlet faaliyetlerini kaideler hiyerarşisi içinde kazai murakabeyi tabii tutmuş bulunmakta ve Anayasanın 114 üncü maddesi de kazai denetimi bütün idarî eylem ve işlemlere teşmil etmek suretiyle Devlet faaliyetlerinin kazai denetim sistemini tamamlamaktadır." denilmekte ve 114 üncü maddenin gerekçesinde de birçok kanunlar, o kanunlara ilişkin idarî kararlara karşı kazai müracaat yollarının kapatılmış bulunduğu bir vakıa olduğu ve bu gibi hükümlerin hukuk devleti anlayışına aykırı düştüğü ve bundan böyle, geçmiş tatbikatta olduğu gibi, herhangi bir tereddüde yer ve imkân vermemek maksadıyla yeni Anayasa'da bu maddenin şevki zaruri görüldüğü belirtilmiş bulunmaktadır.

Anayasa'nın açık ve kesin olan 114 üncü maddesi hükmü ve bu hükmün kabulü sebeplerini açıklayan gerekçe karşısında 7454 sayılı kanunun 1 inci maddesinin "İlmi heyetin kararları icaplarına göre tesis edilen muamele ve kararlar aleyhine hiçbir adlî ve idarî kaza merciine başvurulamaz" yolundaki son fıkrası hükmünün, Anayasa'nın 114 üncü maddesine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Sonuç : Yukarıda gösterilen sebeplerle sözü geçen fıkra hükmünün iptaline 30/5/1963 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye	Üye
Sünuhi Arsan	Tevfik Gerçeker	Rifat Göksu	İ. Hakkı Ülkmen
Üye	Üye	Üye	Üye
Lütfi Akadlı	Şemsettin Akçoğlu	İbrahim Senil	Salim Başol

Esas No.:1963/63
Karar No.:1963/128

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenođlu

Üye
Ekrem Korkut

Üye
Ahmet Akar

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbař

Üye
Ekrem Korkut